

Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van _____, 2021-0000030850, tot wijziging Arbeidsomstandighedenregeling in verband met wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met de modernisering van het asbeststelsel

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Gelet op de artikelen 4.47, tweede, onderdeel a, en zevende lid, 4.47d, eerste lid, 4.54d, tweede lid, 9.9b, eerste lid, onderdeel i, 9.10c van het Arbeidsomstandighedenbesluit;

Besluit:

ARTIKEL I

De Arbeidsomstandighedenregeling wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 4.30 vervalt.

B

Na artikel 4.30 worden drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 4.30a Aangewezen beoordelingsinstrument

1. In dit artikel wordt verstaan onder SMART-ns: de Stoffen Manager Asbest risicoteknik-nieuwe stijl versie 2021, nr. PM.
2. SMART-ns is beschikbaar op <PM internetadres>.
3. Als beoordelingsinstrument als bedoeld in de artikelen 4.47, tweede lid, onderdeel a, en 4.47d, eerste lid, van het besluit, wordt aangewezen SMART-ns.
4. SMART-ns wordt beheerd onder verantwoordelijkheid van de minister.

Artikel 4.30b Verstrekken meetgegevens

De meetgegevens, bedoeld in artikel 4.47, vijfde lid, van het besluit, worden aan de toezichthouder beschikbaar gesteld op een manier waarop de relatie tussen de meetgegevens en de werkzaamheden die op de arbeidsplaats verricht worden inzichtelijk is.

Artikel 4.30c Asbesttoepassingen met potentie tot hoge blootstelling

1. Als asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het besluit worden uitsluitend aangemerkt:
 - a. asbestcementtoepassingen in een binnenruimte, tenzij zij losliggen of alleen geklemd zijn;
 - b. asbestcement dakbedekkingen en asbestcement leien;
 - c. overige asbestcementtoepassingen in een buitensituatie indien zij sterk verweerd zijn ;
 - d. geweven of geperste asbesttoepassingen, waaronder in ieder geval asbestkoord en vinylzeil, maar uitgezonderd meszekeringen en pakkingen in procesinstallaties;
 - e. lichtgebonden asbesttoepassingen, waaronder in ieder geval asbestboard, -karton of -stucwerk; en
 - f. niet-gebonden asbesttoepassingen, waaronder in ieder geval spuitasbest en isolatiemateriaal.
2. In afwijking van het eerste lid geldt dat een asbesttoepassing niet wordt aangemerkt als asbesttoepassing die de potentie heeft om te leiden tot een hoge blootstelling, indien deze asbesttoepassing bij de aanvang van de werkzaamheden geheel omsloten is door niet-asbesthoudend materiaal en zij als geheel verwijderd kan worden.

C

In artikel 8.29a worden '4.22 tot en met 4.26' vervangen door '4.30b'.

D

Artikel 8.29c, onderdeel b, wordt als volgt gewijzigd:

1. In subonderdeel 40° wordt 'artikel 4.47, vijfde en zesde lid' vervangen door 'artikel 4.47, negende en tiende lid'.
2. Subonderdeel 44° komt te luiden: de artikelen 4.51a, eerste lid, en 4.51b, eerste lid;.
3. Subonderdeel 45° komt te luiden: de artikelen 4.51a, tweede lid, en 4.51b, tweede lid;.
4. Subonderdeel 46° komt te luiden: de artikelen 4.54a, vierde en vijfde lid, en 4.54d, vierde en negende lid.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van PM

Deze regeling zal met toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

TOELICHTING

Aanleiding en hoofdlijnen

Bij besluit van <datum> zijn de regels in het Arbeidsomstandighedenbesluit (hierna: Arbobesluit) over bescherming van werknemers tegen blootstelling aan asbest op een aantal onderdelen gewijzigd. Deze wijzigingen zijn beschreven en toegelicht bij de publicatie van het betreffende besluit ter modernisering van het asbeststelsel.

Deze wijzigingen hebben deels ook gevolgen voor de Arbeidsomstandighedenregeling (hierna: Arboregeling).

Allereerst gaat het daarbij om de aanwijzing van het nieuwe beoordelingsinstrument SMART-ns. Zoals in de nota van toelichting bij het bovengenoemd besluit nader is toegelicht, zorgt dit elektronische instrument voor een realistischere vaststelling van het blootstellingsniveau en geeft op een overzichtelijke manier aan op welke manier een asbestverwijderaar aan de verplichtingen uit het Arbobesluit kan voldoen en welke maatregelen daarvoor genomen moeten worden.

In de tweede plaats wordt voor de vraag of asbestverwijderingswerkzaamheden uitgevoerd moeten worden door een asbestverwijderingsbedrijf dat gecertificeerd is in de zin van artikel 4.54d, eerste lid, van het Arbobesluit voortaan niet meer gekeken naar de toepasselijke risicoklasse. In plaats daarvan wordt voor het al dan niet van toepassing zijn van de certificatieplicht gekeken naar de aard van de asbesttoepassingen. Alleen bij asbesttoepassingen die de potentie hebben om tot een hoog blootstellingsniveau te leiden, moet de asbestverwijdering door een gecertificeerd bedrijf worden uitgevoerd.

In de Arboregeling is uitgewerkt wanneer sprake is van dergelijke asbesttoepassingen.

Hoofdlijnen

In deze Arboregeling zijn de volgende vier aanpassingen opgenomen:

- 1) de "uitzonderingen in geval van eindmeting" in artikel 4.30 vervallen;
- 2) er wordt een artikel ingevoegd waarin nader wordt aangegeven op welke wijze de gegevens aan de toezichthouder beschikbaar moeten worden gesteld;
- 3) er wordt een artikel opgenomen waarin het beoordelingsinstrument voor vaststelling van het blootstellingsniveau, en het instrument voor weergave van de stand van de wetenschap en de professionele dienstverlening wordt aangewezen. Hiervoor wordt aangewezen het instrument SMART- ns (SMART-nieuwe stijl);
- 4) er wordt een artikel opgenomen waarin wordt bepaald welke asbesttoepassingen de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling, zoals bepaald in het nieuwe artikel 4.54d van het Arbobesluit en toegelicht in paragraaf 2.2 van de Nota van toelichting bij de wijziging van het Arbobesluit.

Uitvoerings- en handhavingsaspecten

Deze zullen, waar van toepassing en in toevoeging aan hetgeen is toegelicht in de nota van toelichting bij de wijziging van het Arbobesluit, worden opgenomen bij de toelichting bij het betreffende artikel.

PM Inspectie
PM ATR
PM Internetconsultatie

Artikelsgewijze Toelichting

ARTIKEL I

Onderdeel A

Artikel 4.30

Dit artikel vervalt omdat de grondslag ervan (artikel 4.53c, derde lid, van het Arbobesluit) door de wijziging van het Arbobesluit is vervallen. Artikel 4.53c van het besluit gaf enkele uitzonderingen op de te gebruiken toetswaarde bij eindmeting (van 2000 vezels/m³) ingeval van eindmeting na verwijderen van amfibool asbest.

Dit artikel 4.30 van de Arboregeling bevatte nadere regels voor die uitzonderingen.

Zoals verder toegelicht in de nota van toelichting bij het Arbobesluit voldoet, als de blootstelling tijdens asbestwerkzaamheden niet boven 10.000 amfibole asbestvezels/m³ uitkomt, conform het nieuwe voorschrift in artikel 4.51a, derde lid, van het Arbobesluit, een visuele inspectie. In het algemeen mag verwacht worden dat de concentratie amfibole asbestvezels tijdens het type werkzaamheden dat beschreven werd in de uitzonderingen, niet boven de 10.000 vezels/m³ uit zal komen. Door SMART-ns komt er nu een instrument waarmee dit ook bepaald kan worden in meer specifieke situaties, waardoor de uitzonderingen niet meer nodig zijn. Dit geldt niet voor alle situaties: met name voor bepaalde buizen van asbestcement met een hoger gehalte van amfibolen zou verwacht kunnen worden dat soms de (geschatte) blootstelling aan asbest amfibolen tijdens saneren overschreden zou kunnen worden (afhankelijk van de situatie ter plekke en de genomen beheersmaatregelen). Vanuit risicogerichte uitgangspunten wordt in die specifieke situaties vooralsnog een verzwaarde toetswaarde op zijn plaats geacht. Het is niet uitgesloten dat de inrichting van de eindbeoordeling in de toekomst zal worden herzien op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten.

Artikel 4.30a (Aangewezen beoordelingsinstrument)

Eerste lid

SMART-ns vervangt het tot nu al gebruikte SMARt, dat op basis van het certificatieschema voor de procescertificaten asbestinventarisatie en asbestverwijdering (Stcrt. 2018, 68771) werd gebruikt (zie de artikelen 20 en 22 van het certificatieschema).

SMART-ns is een nieuw instrument (IT-tool) dat is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van SZW en in 2021 wordt opgeleverd. Het is meer risicogericht dan het oude instrument SMARt dat feitelijk alleen de van toepassing zijnde risicoklasse aangeeft: SMART-ns zal nauwkeuriger het verwachte blootstellingsniveau vaststellen en te nemen maatregelen aangeven en minder worst-case aannames bevatten. Daarbij geeft SMART-ns op een overzichtelijke manier weer aan welke verplichtingen de verwijderaar van asbest in welke situatie moet voldoen. SMART-ns bevordert ook het gebruik van verwijderingsmethoden die tot een zo laag mogelijk blootstellingsniveau aan asbestvezels leiden.

Tweede lid

Dit lid geeft de vindplaats van SMART-ns. Het is uiteraard van belang dat SMART-ns permanent beschikbaar is op vermelde website en de authenticiteit is gewaarborgd. Wanneer op enig moment aanpassingen in SMART-ns worden doorgevoerd, moet dat ook transparant worden gemaakt. Om in te kunnen loggen in het systeem zal de betrokkene moeten beschikken over eHerkenning.

Derde lid

In dit lid wordt het beoordelingsinstrument SMART-ns aangewezen als instrument voor het vaststellen van het blootstellingsniveau. De grondslag daarvoor staat in het nieuwe tweede lid, onderdeel a, van artikel 4.47 van het Arbobesluit. Tevens wordt SMART-ns, aangewezen als instrument dat de stand van de wetenschap en de professionele dienstverlening aangeeft. De grondslag daarvoor staat in artikel 4.47d, eerste lid, van het Arbobesluit.

De bedoeling is dat gebruikmaking van het instrument beter en sneller inzicht biedt aan de asbestverwijderaar en de toezichthouders over wat de te verwachten blootstelling is bij verschillende typen asbestsaneringen. Het instrument is gebaseerd op eerdere metingen en op de stand van de wetenschap met betrekking tot blootstellingsschatting. Het instrument bevat ook mogelijkheden om op basis van modelschattingen tot een blootstellingsniveau te komen. Omdat deze uitkomst gebaseerd is op modelschattingen zal deze een meer conservatief (voor de zekerheid met extra veiligheidsfactoren werkend) resultaat geven, dan wanneer het op basis van daadwerkelijke metingen gebeurt.

Tevens kan door gebruikmaking van SMART-ns inzicht worden gegeven in de wijze waarop de meer algemeen geformuleerde voorschriften in de regelgeving in de praktijk, bij specifieke toepassingen en omstandigheden, geïnterpreteerd moeten worden volgens de stand van de wetenschap. Het is niet wenselijk en ook niet haalbaar om in de regelgeving gedetailleerde normen op te nemen voor elke specifieke asbestsituatie. Maar gebleken is dat er in de praktijk wel behoefte is aan een verdere invulling/uitwerking van de eisen. SMART-ns geeft die invulling en uitwerking. In de toekomst kan het instrument ook snel worden aangepast als er bijvoorbeeld nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn, of als zich een discussie over een nieuwe ontwikkeling inzake van de stand van de techniek voordoet.

Vierde lid

SMART-ns is ontwikkeld door Ernst & Young in opdracht van het Ministerie van SZW. Het is gebaseerd op een functioneel ontwerp waarvan het inhoudelijk deel geschreven is door TNO en de beheerder van het oude instrument SMARt heeft bijgedragen aan het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid.

Het TNO model AREAT¹ is de basis van de blootstellingsschatting voor die werkzaamheden waarvoor niet genoeg specifieke metingen beschikbaar zijn om op basis daarvan de blootstelling te bepalen. De metingen waarop dit model is gebaseerd zijn opgenomen in een database die in beheer is bij TNO. Daarmee ligt de verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke kwaliteit van het model, de metingen

¹ Franken R, Tromp PC, van de Hoef W, Jadoenathmisier T, Schinkel JM. The development and calibration of a mechanistic asbestos removal exposure assessment tool (AREAT). Geaccepteerd voor publicatie in *Annals of Work Exposures and Health*.

en de database bij TNO. Het Ministerie van SZW is eigenaar van het instrument en heeft zeggenschap over aanpassingen.²

Artikel 4.30b (Verstreken meetgegevens)

In artikel 4.2 van het Arbobesluit wordt voor de werkgever de verplichting tot het vaststellen van de aard, de mate en de duur van de blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen (zoals asbestvezels) geregeld, teneinde de gevaren voor de werknemers te bepalen.

In artikel 4.47, tweede lid, van het Arbobesluit is bepaald dat deze vaststelling plaatsvindt door gebruikmaking van een door de minister aangewezen instrument, dan wel wordt gemeten door de werkgever met behulp van een daarin genoemde meetmethode. Wanneer de werkgever zelf metingen laat verrichten en op basis van de resultaten van die metingen een blootstellingsniveau vaststelt, moeten de meetgegevens op de arbeidsplaats aanwezig zijn (art 4.47, vijfde lid, van het Arbobesluit). De werkgever moet de meetgegevens kunnen overleggen aan de toezichthouder om aan te tonen dat uit die metingen het opgegeven blootstellingsniveau afgeleid kan worden. In nadere invulling van het zevende lid van artikel 4.47 van het besluit regelt dit artikel dat de werkgever de onderliggende meetgegevens, die verkregen zijn met behulp van de methode, bedoeld in artikel 4.47, tweede lid, onderdelen b, of c, van het Arbobesluit, moet kunnen overleggen aan de toezichthouder op een wijze die de relatie tussen de resultaten van de metingen en de werkzaamheden op de arbeidsplaats duidelijk en inzichtelijk maakt. Op deze manier is het voor de toezichthouder beter mogelijk om na te gaan of de verplichtingen inzake de vaststelling van het blootstellingsniveau inderdaad zijn nageleefd.

Artikel 4.30c (Asbesttoepassingen met potentie tot hoge blootstelling)

Dit artikel geeft aan welke asbesttoepassingen worden aangemerkt als toepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling, zoals beschreven in artikel 4.54d van het Arbobesluit.

Voor deze asbesttoepassingen geldt dat de verwijdering ervan alleen door een gecertificeerd bedrijf (procescertificatie) en door gecertificeerde deskundigen (persoonscertificatie) kan worden uitgevoerd op basis van artikel 4.54d, eerste en vijfde lid, van het Arbobesluit.

Tevens geldt voor deze toepassingen dat na asbestverwijdering ook in risicoklasse 1 een onafhankelijke visuele eindbeoordeling moet plaatsvinden indien het gaat om een asbestverwijdering in een binnenruimte (artikel 4.47b, vierde lid, van het Arbobesluit).

Leidend bij de gemaakte beleidskeuzes, is het TNO rapport³, aangevuld met enkele door SZW gevraagde beschouwingen op het rapport door andere onafhankelijke deskundigen⁴ zoals nader toegelicht in paragraaf 2.2 van de nota

² De beoogde oplevering van het instrument is in het derde kwartaal van 2021.

³ Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes, TNO (2019) en verduidelijkende samenvatting Memorandum Nieuwe aanpak risico's bij werkzaamheden asbest, TNO, 2021, in te zien op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/11/09/aanpassingen-asbestregelgeving>

⁴ De reviews en een reactie van TNO hierop zijn in te zien op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/11/09/aanpassingen-asbestregelgeving>

De volgende aspecten van Artikel 4.30c zijn ingegeven door de beschouwingen van externe

van toelichting bij het Arbobesluit. Op een aantal punten zijn nadere beleidskeuzes gemaakt die waar nodig hieronder zullen worden toegelicht.

Eerste lid

Het TNO-rapport deelt asbesttoepassingen in in verschillende hoofdproductgroepen, gebaseerd op onder andere de mate van hechtgebondenheid, de samenstelling van het materiaal en de emissiepotentie. In het rapport wordt onderscheid gemaakt tussen asbesttoepassingen in groep A (waarvoor voor de verwijdering géén deskundigheid in de vorm van certificatie is vereist) en groep B (waarvoor voor de verwijdering wél deskundigheid in de vorm van certificatie is vereist.)

De in artikel 4.30c opgenomen opsomming is grotendeels gebaseerd op de door TNO onderscheiden hoofdproductgroepen. Er is bij de formulering van dit artikel gekozen voor een positief geformuleerde limitatieve opsomming. Alléén de asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling en waarvoor dus certificering vereist wordt bij verwijdering ervan, worden genoemd in artikel 4.30c.

Omdat de hoofdproductgroepen in algemene zin omschreven zijn, zal in het algemeen bij elke asbesttoepassing duidelijk zijn onder welke hoofdproductgroep zij valt, ook indien zij niet met naam genoemd is.

In onderdelen d, e en f van het eerste lid wordt een aantal concrete voorbeelden van asbesttoepassingen gegeven bij de algemeen geformuleerde hoofdgroepen. Het gaat bij het noemen van deze voorbeelden om een opsomming met een enuntiatief karakter. Het betreft dus voorbeelden ter verduidelijking.

Onderdelen a tot en met c

Deze onderdelen zien op asbestcement. Dit betreft onder andere golfplaten, gevelplaten, asbestleien, asbestcement platen, asbestcement buizen en kanalen. Onderdeel a ziet op asbestcementtoepassingen in een binnenruimte, de onderdelen b en c zien op asbestcementtoepassingen in de buitenlucht.

De hoofdproductgroep 'asbestcementtoepassingen' werd door TNO aangemerkt als 'asbest sterk gebonden in een matrix' en als zodanig niet in aanmerking komend voor het predicaat "toepassingen met de potentie tot hoge blootstelling". Maar TNO gaf daarbij aan dat voor asbestcementtoepassingen *in slechte staat* deze kwalificatie op basis van de (beperkt) beschikbare gegevens minder eenduidig was. Daarom zou volgens TNO overwogen moeten worden of het nodig is om voor asbestcement in slechte staat een specifieke uitzondering op te nemen.

deskundigen:

- Specifiek onderscheid in de groepen asbestcement en geweven/geperste toepassingen.
- Een zeer voorzichtige keuze voor de hoofdproductgroep asbestcement waar zeer uiteenlopende asbesttoepassingen onder vallen.
- Een onderscheid in de groep asbestcement waarbij de factor binnen/buiten wordt meegenomen.
- Opname van alle asbestleien in de groep asbesttoepassingen die de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling vanwege grotere kans op breuk.

Naar aanleiding van het TNO-rapport, en zeker ook naar aanleiding van diverse adviezen van externe deskundigen, is nu bepaald dat bepaalde asbestcementtoepassingen beschouwd dienen te worden als asbesttoepassingen "met potentie tot hoge blootstelling". Deze asbestcementtoepassingen zijn daarom opgenomen onder de onderdelen a tot en met c. Die potentie tot blootstelling zal bij deze asbesttoepassingen wel duidelijk minder hoog zijn dan bij de in de onderdelen d tot en met f bedoelde asbesttoepassingen. Daarmee is het opnemen van de in de onderdelen a tot en met c beschreven asbesttoepassingen een behoedzame keuze.

Het gaat om:

(a): alle asbestcementtoepassingen in een binnenruimte die niet losliggen of geklemd zijn. Asbestvezels die vrijkomen in een binnenruimte kunnen sneller leiden tot een hoog blootstellingsniveau, omdat zij niet snel 'verdund' worden met buitenlucht. Er mag dus eerder verwacht worden dat er dan potentie tot hoge blootstelling is.

Dit geldt niet voor asbestcementtoepassingen die losliggen of alleen geklemd zijn. In deze gevallen is het asbest te verwijderen zonder frictie en wordt het asbestcement zelf niet aangetast, waardoor nauwelijks vezels zullen vrijkomen.

(b): asbestcement dakbedekkingen en asbestcement leien; en

(c): overige asbestcementtoepassingen die zich buiten bevinden, indien zij sterk verweerd zijn.

Bij buitensaneringen vindt verdunning met de buitenlucht plaats. Desondanks worden *sterk verweerde* asbesttoepassingen in de buitenlucht, toch aangemerkt als asbesttoepassingen die "de potentie tot hoge blootstelling" hebben, evenals asbestcement daken en asbestleien. De keuze voor deze indeling sluit aan bij het rapport van TNO (waarin de mogelijkheid om een specifieke uitzondering voor asbestcement in slechte staat te overwegen als mogelijke beleidskeuze wordt genoemd), en op de aandachtspunten die zijn aangereikt in de reacties van de andere onafhankelijke deskundigen.

Bij sterk verweerde asbestcementtoepassingen (veel voorkomend in buitensituaties) is het mogelijk dat bijvoorbeeld bij onzorgvuldig handelen, of incidenten, een hogere blootstelling wordt bereikt.⁵

De laatste jaren wordt bij asbestinventarisaties⁶ van asbestdaken (golfplaten buiten) slechts 9% beoordeeld als "niet verweerd". Bij 19% van de saneringen van asbestdaken wordt zelfs 'ernstige⁷ verwerking' vastgesteld. De mate van verweerdheid bij asbestdaken is daarmee beduidend hoger dan bij overige asbestcementtoepassingen in de buitenlucht. Daarbij wordt ongeveer 54% beoordeeld als "niet verweerd".

Daken staan meer bloot aan invloeden van weer en wind, waardoor verwerking sneller optreedt. Door de gevorderde mate van verwerking van asbestdaken, die de komende jaren nog verder zal toenemen, is een deel van de asbestvezels niet

⁵ Dit wordt ook bevestigd door enkele van het beperkt aantal metingen dat is beschreven in "Fase 2, Blootstellingsonderzoek asbestdaken", Arcadis (2020).

⁶ Blijkend uit een analyse door TNO van een totaal aan ruim 900.000 SMART - uitdraaien, gemaakt bij asbestinventarisaties in 2017 tot en met de eerste helft van 2020.

⁷ Dit is synoniem met 'sterke verwerking'.

meer goed gebonden in het asbestcement. Daardoor vindt in de gebruiksfase emissie plaats van asbestvezels naar het leefmilieu. Asbestdaken vormen op dit moment de belangrijkste bron van verspreiding van asbestvezels naar het milieu⁸. Met name bij dakgootloze asbestdaken kan dit ook leiden tot verontreiniging met asbest van de bodem van de afwateringszone. Daarbij komt regelmatig (tot een beperkte diepte en in een beperkt gebied) ernstige bodemverontreiniging voor⁹. Het samenwerkingsverband Versnellingsaanpak Asbestdaken van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (waarin actieve provincies en gemeenten, de bouw- en asbestsector, en andere partijen deelnemen), zet zich daarom sinds enige jaren in voor bewustwording van de noodzaak tot het verwijderen van asbestdaken, en het stimuleren van de aanpak ervan.

Vanwege de hiervoor genoemde overwegingen, worden dakbedekkingen van asbestcement aangemerkt als asbesttoepassingen met de potentie tot hoge blootstelling.

Dit geldt ook voor asbestcementtoepassingen in de vorm van asbestleien¹⁰, die kunnen zijn toegepast als dakbedekking en als gevelbekledingsmateriaal. De mate van verweerdheid van asbestleien is in het algemeen aanzienlijk minder dan bij asbestgolfplaten, maar bij de verwijdering van asbestleien is er een grotere kans op breuk omdat ze dunner zijn en op een specifieke wijze bevestigd (per stuk, gespijkerd of geschroefd), waardoor eerder vezelemisatie zal plaatsvinden. Om diezelfde reden zijn in artikel 4, derde lid, onderdelen a en c, van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 asbestleien al langer uitgezonderd van de bevoegdheid van particulieren om zelf een beperkte hoeveelheid asbest te mogen verwijderen.

In het nieuwe SMART-ns zal door TNO criteria worden gegeven voor de bepaling van de mate van verwerking voor de overige buitentoepassingen van asbestcement.

Onderdeel d

Dit onderdeel betreft de hoofdproductgroep 'geweven of geperste asbesttoepassingen'.

De asbesttoepassingen in deze hoofdproductgroep worden door TNO aangemerkt als asbesttoepassingen die de potentie hebben tot hoge blootstelling.

Naast de al in onderdeel d concreet als voorbeeld genoemde toepassingen als asbestkoord en vinylzeil, vallen ook bijvoorbeeld pakkingen en meszekeringen in principe onder deze hoofdproductgroep, evenals asbestdoek en rem- en frictiemateriaal.

TNO gaf daarbij echter aan dat bij kleinschalige saneringen van deze asbesttoepassingen de kwalificatie "potentie tot hoge blootstelling" minder eenduidig was, omdat de blootstelling bij werkzaamheden met deze producten over het algemeen goed beheerst kan worden. Daarom gaf TNO aan dat ook hiervoor een specifieke uitzondering op de indeling kon worden overwogen. Omdat het verwijderen van meszekeringen als kleinschalige werkzaamheden kan worden aangemerkt, is ervoor gekozen deze als uitzondering op te nemen.

⁸ TNO en RIVM "Praktische consequenties van het advies van de Gezondheidsraad inzake asbest" (2010), Kamerstukken II 2009/10, 25834 nr. 57.

⁹ Bijzonder inventariserend onderzoek Erosie van asbestdaken Adviesbureau Geofox-Lexmond bv (2014)

¹⁰ Hiermee wordt tevens aangesloten bij een aandachtspunt dat was aangereikt door een van de eerder genoemde onafhankelijke experts.

Omdat bij de verwijdering van pakkingen uit procesinstallaties de blootstelling eenvoudig kan worden beheerst en er in de praktijk veel ervaring met de toepassing van deze beheersmaatregelen is, zijn deze werkzaamheden opgenomen als uitzondering.

Voor het geheel of gedeeltelijk verwijderen van pakkingen uit procesinstallaties geldt al lang een uitzondering op de asbestinventarisatieplicht op basis van artikel 4.54b, onderdeel h, van het Arbobesluit. Daardoor is het in de hedendaagse praktijk al niet vereist hiervoor een gecertificeerd bedrijf in te schakelen. Voor de duidelijkheid worden deze pakkingen nog wel apart vermeld in artikel 4.30c van de Arboregeling.

Onderdeel e

Conform het TNO rapport zijn ook de asbesttoepassingen in de hoofdproductgroep 'lichtgebonden asbesttoepassingen' aangemerkt als asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling.

Naast de al in onderdeel e genoemde concrete voorbeelden asbestboard, asbestkarton en asbeststucwerk van toepassingen in deze groep zijn ook asbestpapier, -behang, en -vilt voorbeelden van lichtgebonden asbesttoepassingen.

Onderdeel f

Conform het TNO rapport zijn ook de asbesttoepassingen in de hoofdproductgroep niet- gebonden asbesttoepassingen aangemerkt als asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling.

Voor deze toepassingen in de onderdelen a tot en met f wordt dus in het Arbobesluit voorgeschreven dat certificatie (zowel procescertificatie als persoonscertificatie) verplicht is (artikel 4.54d, eerste en vijfde lid, van het Arbobesluit). Tevens is in het Arbobesluit bepaald dat voor deze toepassingen een onafhankelijke visuele eindbeoordeling na asbestverwijdering moet gebeuren indien het gaat om een asbestverwijdering in een binnenruimte (artikel 4.47b, vierde lid, van het Arbobesluit).

Tweede lid

In het tweede lid is, in afwijking van het eerste lid, een voor alle asbesttoepassingen geldende bijzondere uitzondering opgenomen. Verwijdering van de in het eerste lid genoemde asbesttoepassingen zal niet of nauwelijks tot blootstelling leiden wanneer aan de in het tweede lid omschreven voorwaarden worden voldaan. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over branddeuren waarin het asbest aan de binnenkant van de deur aanwezig is en die als deur verwijderd kan worden.

Het wegnemen van een asbesttoepassing die geheel omsloten is en in zijn geheel verwijderd kan worden, hoeft dus niet te worden beschouwd als een hoogrisicotoepassing, zelfs als sprake is van een onder a tot en met f vallende asbesttoepassing. Dit is ook al opgenomen als productonafhankelijke uitzonderingsregel in de systematiek van de huidige SMar¹¹, en is ook opgenomen als uitgangspunt in het functioneel ontwerp van TNO voor het nieuwe instrument SMART-ns.

¹¹ Herindeling SMA-rt risicoklasseindeling in het kader van de grenswaardeverlaging voor amfibool asbest per 1 januari 2017, TNO, (2017)

De asbesttoepassingen die **niet** onder de in artikel 4.30c van de Arboregeling gedefinieerde groepen vallen, worden **niet** aangemerkt als de potentie tot hoge blootstelling.¹² Ook dit is gebaseerd op onder andere de mate van hechtgebondenheid, samenstelling van het materiaal en emissiepotentie. Van deze toepassingen wordt, zelfs wanneer sprake is van incidenten tijdens asbestverwijdering, aangenomen dat het risico op het vrijkomen van hoge concentraties asbestvezels beperkt is.

Bij deze toepassingen gaat het om:

- in kunststof gebonden of imitatiemarmere asbesttoepassingen; Concrete voorbeelden hiervan zijn bakeliet, vinyl vloertegels, coatings, in kunststof gebonden pakkingen, imitatiemarmere vensterbanken en siersteen;
- elastische asbesttoepassingen, zoals bitumen, kit en lijm;
- asbestcementtoepassingen in een binnenruimte, die losliggen of alleen geklemd zijn;
- asbestcementtoepassingen in een buitensituatie (niet zijnde dakbedekkingen en leien), mits zij niet sterk verweerd zijn. Voor een toelichting op de indeling van asbestcementtoepassingen, zie hierboven bij de toelichting bij onderdelen a tot en met c;
- meszekeringen en pakkingen uit procesinstallaties. Hoewel het hier om geweven of geperste asbestpassingen gaat, zijn deze uitgezonderd. Voor een toelichting hierop, zie de toelichting bij onderdeel d.

Voor het verwijderen van deze toepassingen wordt het niet nodig geacht certificatie voor te schrijven zoals bedoeld in artikel 4.54d, eerste lid en artikel 4.54d, vijfde en zevende lid van het Arbobesluit.

Onderdeel B (artikel 8.29a Overtredingen)

De aanpassing van artikel 8.29a is noodzakelijk omdat artikel 4.22 tot en met 4.26 per abuis nog waren vermeld, terwijl die artikelen al geruime tijd vervallen zijn. In plaats daarvan is nu het nieuwe artikel 4.30b vermeld. Overtreding van het daarin opgenomen voorschrift is daarmee beboetbaar.

Onderdeel C (artikel 8.29c Soortgelijke overtredingen)

De in dit artikel opgenomen aanpassingen vloeien voort uit de wijziging van het Arbobesluit in verband met de modernisering van het asbeststelsel waarin sommige van de genoemde artikelliden vernummerd zijn (zie subonderdeel 40° en 46°) of de inhoud van de artikelen verplaatst is naar een ander artikel (zie subonderdeel 44° en 45°).

Artikel II

De inwerkingtreding van deze regeling vindt plaats op dezelfde datum als de inwerkingtreding van de wijziging van het Arbobesluit in verband met de modernisering van het Arbobesluit gezien de samenhang tussen wijziging van besluit en regeling.

¹² Deze asbesttoepassingen worden in het TNO-rapport aangeduid als Groep A.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees